

INTERVJUU. Arhitekt Raine Karp: Kõik nutavad, et detailplaneeringu menetlemisel kulub kuni seitse aastat. Kas see on siis normaalne?

“Seda bürokraatiat meil Tallinnas ikka jagub ja pole ime, et planeeringud ja load venivad. Kõik nutavad, et detailplaneeringud võtavad aega 5-7 aastat – on see siis normaalne?” Nii küsib legendaarne arhitekt Raine Karp, kelle hinnangul on kas või ühe eramaja ehitamise menetlemisprotsessi haaratud vähemalt kümme kõrgepalgalist ametnikku. “Kui mina oleksin inimene, kellest midagi sõltub, siis ma tühistaksin kõik vanad detailplaneeringud,” lausub ta. Istume arhitekt Raine Karbi (84) kodus Meriväljal, kus on ka tema ühemehefirma kontor ja töötuba. Katuseaknast pääseb loomulik valgus töölauale, mille taga on valminud Eesti arhitektuuri ajalugu kujundanud hoonete projektid. Taustal kõlab meeleolukas muusika – need tujutõstvad saksa šlaagrid on osa majaperemehe suurest muusikakogust, kust ei puudu ka Arvo Pärdi looming.

Hiljuti otsustas Tallinn tunnustada linnahalli, postimaja, rahvusraamatukogu ja mitmete teiste mastaapsete hoonete loojat arhitekt Raine Karpi tunnustada linna vapimärgiga, mis antakse üle ilmselt Tallinna päeval, 15. mail.

Paljud Tallinna maamärgid loonud arhitekt Raine Karp.

Pilt: Ilja Matusihis

Kas arhitekt on rohkem insener või kunstnik või hoopis midagi kolmandat?

Eks neid arhitekte ole seinast seinä. Mõned on rohkem inseneri moodi, reaalse kallakuga, teised aga päris kunstnikud, kes reaalsest elust ei tea suurt midagi.

Aga teie, kes te läksite alguses inseneriks õppima, enne kui otsustasite üle minna kunstiinstituuti arhitektuuri erialale?

Mina olen ikka arhitektide inseneripoolse lõpus. Need hooned, mida ma olen projekteerinud, on kõik reaalsed objektid. Ma ei kuulu kirglike kunstiinimeste sekka. Pean ennast probleemide lahendajaks. Tellija tuleb minu juurde oma probleemidega. Ja mina lahendan arhitektuursete vahenditega tema soovid. Ma ei ürita mingit suurt kunsti teha, vaid täidan tellija vajadused.

Teie tööd on aga väga tähelepanuväärsed ka arhitektuuri ehk

pealinn.ee

Estonia teater
Teater

siis ehituskunsti poolest ja leidnud sellena tunnustust. Nimetame siis mõned: linnahall, rahvusraamatukogu, juba linnapildist kadunud Sakala keskus ehk Karla katedraal, nagu rahvas seda kutsuma hakkas...

Nojah, kuidagi on nii juhtunud. Eks siin ole palju ka seda, et need tunnustust toonud objektid on juhtunud lihtsalt olema tähtsad. (Naerab.).

Eesti on väike ja suuri objekte rajatakse siin väga vähe. Kas teid võib siis pidada nende arhitektiks? Suured asjad istuvad paremini?

Ei ütleks küll, et suurte asjade tegemine rohkem istuks kui näiteks väiksemate eramajade projekteerimine. Ma ei oska tegelikult kumbagi eelistada. Kõike tuleb teha. Praegu näiteks on mul käsil naabrimehe välikamina projekt.

No Karla katedraali puhul võitsin arhitektuurivõistluse.

Rahvusraamatukogu oma samuti. Linnahall tuli küll niimoodi, et mind määrati.

Kuidas siis nii juhtus, et kõik suured tellimused nõukaajal saite just teie endale?

Ma ei oskagi öelda. No Karla katedraali puhul võitsin arhitektuurivõistluse. Rahvusraamatukogu oma samuti. Linnahall tuli küll niimoodi, et mind määrati. Mäletan, et olümpiaks valmistumise möll juba käis, kui otsustati linnahalli projekteerima hakata. See, et niisugune suur hall Tallinnasse tuleb, oli juba ammu-ammu enne Moskvat ära otsustatud. Enne seda käisid Eesti Projektis, kus ma siis töötasin, selle ehitise asukoha otsingud. See linnahalli ehitamine ja olümpia sattusid lihtsalt ajaliselt kokku.

Mind kutsuti ühel päeval Eesti Projekti direktori kabinetti. Seal oli ka meie peainsener ja üks ehituskomitee asjamees. Mulle öeldi, et nüüd on vaja hakata projekteerima linnahalli, mis peab olümpia ajaks valmis saama ja et mina pean kohe hakkama seda projekteerima. Arvasin selle peale, et nii suur ja tähtis objekt, sellele peaks ikka võistluse välja kuulutama. Aga ehituskomitee mees ütles, et enam pole aega ingit võistlust teha ja mina hakaku aga kohe projekti tegema. Muidu ei jõua iialgi valmis ehitada. Nii oligi asi otsustatud. Noh, pidin ju nõustuma. Tegelesin parajasti peapostkontoriga, mis oli mul juba peaaegu valmis. Ehitusluba oli käes. Tööjoonised tegi siis keegi teine. Linnahalliga läks seega rabistamiseks?

Eks ta kiire oli muidugi. Oleks võinud ikka natuke rohkem aega

olla. Ega ma ei arva, et ma kiirustades midagi lausa mööda panin. Aga mõnusam oleks olnud natuke rahulikumalt teha. Siis oli veel üks häda – arvati, et meie oma spetsialistid ei ole suutelised saali tehnoloogiat välja töötama. See projekt telliti Leningradist, ühest suurte saalide projekteerimise instituudist. No see, mis sealt tuli, oli lausa idiootsus. Neile ei meeldinud üldse, et linnahall on amfiteater ja nii edasi. Aga saime nende eelprojekti siiski ruttu ära kinnitada ja pärast enam nendega keegi ei rääkinud. Eks siis meie omad näitasid, et oskavad ka ikka ühte ja teist teha. Ja ega seal linnahallis mingit suurt tehnoloogiat lõpuks polnudki.

Linnahalli saal

Pilt: Ilja Matusihis

Mis siis jäi tegemata?

Kogu saali tehnoloogia jäi tegemata.

Just lavaga seoses?

Jah. Ega seal mingit uhket teatrilava ei olnudki ette nähtud. See oli kontserdisaal. Me ikka mõtlesime tõstukid sinna panna ja lava suuruse muutmise võimaluse teha. Seda ei tulnud. Ehitati kiiruga valmis ja kõik. Ja ehituse kvaliteedist ei maksa rääkidagi. See oli ikka väga halb. Linnahall oleks võinud püsida kauem, kui ehituse kvaliteet oleks parem olnud.

Kas linnahalli annaks veel renoveerida, nagu rahvusraamatukoguga praegu tehakse?

Annaks küll. Ikka odavam tuleks kui uue hoone ehitamine. Ega teda lammutadma nüüd ka keegi ei hakka. See maksab sama palju kui mõne hoone ehitamine. See on nii kapitaalne ehitus, et tahaksin näha, kes seda lammutama hakkab.

Ja linnahalli akustikat annaks samuti parandada? Sinna taheti ju suur loomuliku heliga kontserdisaal teha.

Asja käis uurimas ka üks maailma juhtiv akustik, jaapanlane Yasuhisa Toyota, kes minu mäletamist mööda selle kohta selget vastust ei andnudki. Igatahes mäletan, et ta kiitis linnahalli saali lahendust – see amfiteatri kuju talle väga meeldis. Ütles, et väga vahva ja originaalne lahendus. Ega nii suurel saalil, kus on üle 5000 istekoha, ei saagi loomulikku head akustikat olla. Ikka valjuhääldid tuleb panna. Sellest ei pääse.

Nii nagu on Solarise keskuse saalis, mille tehisakustikat ju kiidetakse?

No näiteks. Mis jällegi kinnitab, et ega meil seda Solarise saali vaja poleks olnud, kui linnahall oleks kohe korda tehtud.

Linnahall oli ka esimene samm Tallinna avamisel merele. Kas selles läbimurdes oli samuti teie käsi mängus?

Ei, see asukoht oli juba kindlaks määratud, kui mulle seal kabinetis see projekteerimise ülesanne anti.

Aga jah, see mereäär oli tõesti kole sel ajal. Seal kamandas sõjavägi ja hoiti ka veel elektriijaama põlevkivituhka ja mis muud koledad asjad seal kõik olid. Kesklinna juures oli meri inimeste jaoks suletud.

Küllap kahetsete, et omal ajal ei lastud midagi rohkem mere äärde projekteerida. Mida peaks linnahalli kõrvale ehitama?

No mis ma ikka kahetsen, aga raske on niimoodi kohe öelda, mida sinna peaks ehitama. Praegu tehakse igale poole peamiselt elamuid, aga sinna võiks igasuguseid hooneid teha. Saalis olid algselt plastmassistmed, mis vahetati välja pehmete toolide vastu.

Pilt: Ilja Matusihis

Näiteks ka uus ooperiteater – või oleks juurdeehitus praeguses kohas parem?

No see juurdeehituse jutt on üks udujutt. Seal pole lihtsalt teatri jaoks ruumi. Isegi kui kogu vana turu plats täis ehitada, ka siis ei mahu ooperiteater sinna ära. Aga õnneks raha ehitamiseks niikuinii ei ole, nii et see on tühipaljas jutt. Seoses ooperiteatri ja Solarise kesusega oleks mul hoopis oma plaan, kui keegi minu käest nõu küsiks.

Laske tulla.

See Solarise keskuse arhitektuur on nii ligadi-logadi. Et sisse pääseda, tuleb minna trepist maa alla. Seal ei päästa ka see Karla katedraali ajast jäänud torn. See ei sobi sinna, nagu kino osagi. Kõik see tuleks maha lammutada. Jätta ainult maa-alune parkla ja suur konsterdisaal, mis on ju täitsa asjalik.

Ja saalist saaks teha uue Estonia teatri. See kõlbaks teatriks küll. Akustikat annaks seal küllap ka paremaks sättida. See kaubamaja ja kinovärk tuleks maha võtta ja selle asemel teha teatrile vajalikud lavaruumid ja tehnilised ruumid, hoidlad ja kõik, mida teatril oleks tarvis. Ja maa-aluse käiguga tuleks siis ühendada vana ja uus teater. Siis olekski vana ning uus teater koos, millest ju teatrirahvas unistabki. Oleks hundid söönud ja lambad terved.

Jah, uus teater oleks kesklinnas, vana maja vastas ning muinsuskaittsel poleks midagi öelda. Kui vaatame seal teatri kõrval kesklinnas ringi, siis näeme, et meie linnas seda õiget

kesklinna polegi.

Eks see isevoolu teed on siin läinud. Ja ega enam midagi suuremat ei olegi teha. Katsume sellega rahul olla, mis on. See moment lasti mööda, mil oleks saanud kesklinna kujundada. Üheksakümnendatel, kui riigivõim muutus ja maa enamasti ei olnud veel eraomanike käes, oleks kohe linn pidanud ohjad enda kätte võtma ja arengukava tegema. Aga linnas mindi minu arvates kergema vastupanu teed, vaadati ainult, kuidas linnakassasse rohkem raha saada. Aga linna arengule ei mõeldud, see oli sisuliselt likvideeritud.

Nüüd on UNESCO kaitse all oleva vanalinna kõrval kohe klaasmajad. Kas oleks ikka pidanud kesklinna servale need kõrged majad ehitama?

Kes nüüd seda oskab öelda, kas see on õige või vale. Aga oli ka teine võimalus – minna Washingtoni või Helsingi teed ja hoida kesklinn kuue-seitsmekorruseline. Ja pilvelõhkujatega oleks võinud ronida siis sinna, kus praegu see Ülemiste keskus on. Sinna pae peale oleks neid lihtne teha ka. Kes teab, võib-olla see oleks olnud parem variant. Siis poleks tulnud ka nii palju liiklusprobleeme nagu praegu – ummikud igal pool.

Mida praegu veel annaks teha?

(Mõtleb pikalt.) No keeruline on midagi soovitada. Aga vaatame, mis on tehtud – kui palju kergendas liikluse olukorda uus Reidi tee. Roheline seltskond oli selle vastu, aga kas see ei tee linnaõhku igal pool puhtamaks, kui ummikuid on nüüd Piritä suunal vähem? Vaadake, milline paanika ja ummikud on tekkinud uue trammitee ehitamisega. Kui Reidi teed ka poleks, siis ei saaks vist üldse Piritä kesklinna.

Meie linna on keskajast saadik ilmestanud paekivi. Hall, aga kuidagi kodune ja turvaline. Te olete kasutanud ka palju paekivi, sellest on kujunenud nagu side vana ajaga ja isegi meie 20. sajandi tähelapanuväärsemate ehitiste arhitektuurikeel. Ikka jah, kohalikku ehitusmaterjali tuleb ju kasutada, kuidas siis muidu.

Vaade rahvusraamatukogule.

Pilt: Ilja Matusihis

Aga me näeme, et üha rohkem kerkib klaasist maju. Kas seda klaasi on nüüd üle eksploateeritud?

Kui on kõrged majad, siis ega keegi neid enam kivist ehitama ei hakka. Ja pealegi on klaasist majadega väga lihtne. Pole tähtis, kus on üks ruum, kus teine. Ei pea eri akendega arvestama

nagu kivi puhul. Sa paned ruumijaotuse paika nagu jumal juhatab ja tellid klaasifirma kohale. See tõmbab betoonvalule klaasikatte ümber. Pole mingit muret fassaadidega, et mis aknad on siin, mis aknad seal. Täiesti muretu elu. Arhitektil jääb siis üle teha klaasi peale mõned diagonaalid. Nagu sellele majale, mis kerkib Olümpia vastu, on mingid risti-rästi diagonaalkaunistused pandud peale. On ka värvilised majad, mille klaas värvitakse eredate värvidega ära. Hea lihtne tegemine ja küllap ka majanduslikult kasulik. Ei nõua erilist hooldust. Pesed üle ja kõik. Aga arhitektuur võiks olla natukene mitmekesisem.

Niinimetatud Karla katedraal, mis oli samuti ju sellest kohalikust hallist kivist, tõmmati maha, alles jäi ainult torn, mis talle sellise kiriku ilme andis. Kas tehti õigesti, et kongresside või konverentside hoone asemel kontserdisaal tehti?

Ma ei ole üldse kindel, et seda saali vaja oleks. Selle raha eest oleks võinud linnahalli korda teha ja olekski kontserdisaal olemas.

Ja see katedraal oleks jäänud konverentside pidamise paigaks? Jah, sellel oli kosilane olemas, üks Briti hotellikett. Ma tegin neile isegi projekti. Nemad tahtsid sinna ehitada konverentsihotelli ja katedraali suur ja väike saal oleksid siis jäänud hotelli konverentsisaalideks. Suur saal oligi ju ehitatud kõnede pidamise kohaks. Seal oli kõnede pidamiseks väga hea akustika. Ma tegin jah neile kõige selle jaoks eskiisprojekti. Mäletan, et sain selle eest nii palju dollareid, et ostsin endal 486 arvuti, mis oli tol ajal ikka väga kõva sõna.

Ja mis siis sai?

Läks nagu meil tavaliselt ikka. Tulevad poliitikud ja keeravad kõike pe..se. Koonderakonna poliitikud tõid selle inglise ärimehesii. Sel ajal, kui me hotelliga mässasime, löödi Koonderakond võimu juurest minema ja inglastele öeldi ka head teed. Ma tõesti ei tea, kas see firma oleks hotelli ka püsti pannud, aga niisugune kavatsus neil oli. Kahju, et nii läks, Tallinn oleks selle uhke asjaga palju võitnud. Ikka kurdetakse, et meil pole kohta, kus esinduslikke konverentse pidada.

Jajah, ning Euroopa Liidu eesistumisel viidi tähtsad tegelased laguneva linnahalli kõrval asuvasse katlamajja.

No näete! Kui oleksime hotelli valmis saanud, oleks olnudki koht, kus Euroopa juhte võõrustada ja nõupidamisi korraldada. Ja Estonia teatri poolsesse otsa oli mul mõeldud ooperikohvik.

Detailplaneeringud meie linnas venivad aastaid. Inimesed on

rahulolematud. Mis on sellega lahti?

Mina õnneks pole neid detailplaneeringuid teinud. Ja kui minu teha oleks, siis ma kaotaksin need detailplaneeringud üldse ära. See on ainult bürokratiide jaoks välja mõeldud staadium, mida pole üldse tarvis, sest meil on üldplaneering olemas. Kruntide piirid on ka olemas. Ja siis me võtame kätte ja hakkame tegema detailplaneeringut. Ja kui vaatame, mida see sisaldab, siis näeme, et mitte midagi vajalikku seal pole. Mingid keskkonna ja transpordi asjad, kokkuvõttes tühi mulla.

On ainult tuhat kooskõlastamist. Kui detailplaneering on tehtud, siis läheb võib-olla aastaid, enne kui keegi sinna hakkab mäge ehitama. Aga vahepeal on olukord palju muutunud. Ma olin Nõmmele rajatud Püha Johannese koolimaja võistluse žüriis. Ja võistlejate kõige suurem probleem oli see, et detailplaneeringu järgi pidi sinna tulema võimla. Kõik parameetrid nagu hoone kõrgus ja nii edasi olid ette nähtud võimla jaoks. Aga olukord muutus ja sinna taheti koolimaja ehitada. Mäge jaoks oli lubatud ainult üks korrus. Siis tuli osa klasse maa alla peita. Kui hakata detailplaneeringut muutma, läheb jälle, ma ei tea... oma seitse aastat...

Ma ütlen veel kord, et kui mina oleksin inimene, kellest midagi sõltub, siis kõigepealt ma tühistaksin kõik vanad detailplaneeringud.

Küsimus oli: miks siis ikkagi need detailplaneeringud nii palju aega võtavad?

Ma ütlen veel kord, et kui mina oleksin inimene, kellest midagi sõltub, siis kõigepealt ma tühistaksin kõik vanad detailplaneeringud. Ja projekti hakkaks tegema kohe eelprojekti järgi. Sest eelprojekt peab kõik need etapid läbi tegema mis detailplaneering. Miks siis selline dubleerimine? Aga sellepärast, et ehitusseadustik nõuab. Miks? Kas selleks, et bürokratiidel oleks ikka tööd?

Praegu maadlen ma kahe projektiga, mis takerduvad ehitusregistris, sest see on ka üks suur bürokratiide väljamõeldis. Kui on soov eramaja ehitusregistrisse panna, siis tuleb seal täita ligi 80 punkti. Ja igale poole sa võid kogemata mõne vea sisse teha. Kui sa neid pole tuhat korda hommikust õhtuni täitnud, siis sa võid ikka eksida. Neid vastuseid analüüsib arvuti ja kohe lööb sulle punase tule, kui midagi pole nii nagu vaja. Oled mõne allkriipsu asemele pannud äkki sidekriipsu ja kohe on error. Või hoidku selle eest, et mõnes pealkirjas satub

sisse täppidega täht. Kohe saad tagasi. Parandad ära ja saadad uuesti registrisse. See võtab jälle vähemalt kaks nädalat. Aga enne kui midagi teha, peab olema nõusolek naabritelt. Seda õnneks enam arhitekt ei pea ise küsima. Ehitusrgister saadab ise e-kirja naabritele. Arhitekti jaoks on jah asi nüüd lihtsam, aga eks seegi võtab aega. Nii need planeeringud venivadki.

Aga vaat seda ma ei tea, mis siis juhtub, kui naaber tõesti ei olegi nõus, et tema kodu kõrvale kerkib moodsam ja uhkem mäja. Omavalitsusel peaks olema õigus ka naabri arvamust eirata, aga siis peab olema mõjuv põhjus, sest muidu võidakse asi hoopis kohtusse kaevata. Mäletame ju juhtumit kunstiakadeemia majaga. Üks naaber õiendas ja õiendas, kuni saigi selle ehituse seisma panna. Ja nüüd siis saab hoopis suurema elumaja sinna asemele.

Linnahalli juures polnud mingit detailplaneeringut. Linnavalitsus eraldas maa-ala, ma sain alusplaani kätte ja hakkasin projekteerima.

Seda bürokraatiat meil ikka jagub ja pole ime, et planeeringud ja load venivad. Ime oleks, kui see oleks nii, et ei veni, nagu vanasti oli. Praegu sehkendan ma ühe eramaja projekteerimisega poolteist aastat. Ja selle sehkendamise ajal on sinna segatud vähemalt kümme kõrgepalgalist ametnikku. Sageli tuleb ajaajamisse kaasta ka veel mingeid teisi firmasid. Näiteks kui nõutakse dendroloogilist analüüsi üksiku puu juures. Mõelda, milline kadalipp ja inimtöö raiskamine.

Kõik nutavad, et detailplaneeringu menetlemisel kulub juba viis kuni seitse aastat. See on täiesti tavaline. Aga kas see on siis normaalne?

Kuidas siis oli, kui te oma maja hakkasite tegema?

See oli 1968. aastal, kui ma tulin siia, vaatasin, et paistab ilusti meri ja linna siluett. Polnud puid ega teisi mahte veel kõiki siin ees. Ja hakkasin peale. Siis läks projekti tegemisest ehituse alguseni paar kuud. (Naerab.) Kogu projekt oli ühel A1 lehel. Vaated, lõige, seletuskiri, kõik mahtus sinna lehele ära. Teine oli A4 leht, millel oli asendiplaan. Sellega läksin linnavalitsusse ja löödi tempel peale, pandi allkirjad alla ja nädala pärast võis ehitama hakata. Müstika.

Linnahalli juures polnud ka mingit detailplaneeringut. Linnavalitsus eraldas maa-ala, ma sain alusplaani kätte ja hakkasin projekteerima. Ette anti nii palju, et tuleb hoone, kus on

hokisaal ja kontserdisaali mahub maksimaalselt 6000 pealtvaatajat. Kõik muu tuli asja tundvate inimestega läbi rääkida – kui palju on vaja riiehoiule ruumi, kui suured peavad olema artistide ruumid ja nii edasi. Ainus probleem, mis tol ajal oli suurte ehitiste kooskõlastamisega, see oli Moskva luba. Kõik ehitised, mille eelarve oli üle kolme miljoni rubla, tuli Moskva keskasutustega kooskõlastada.

Näiteks peapostkontori mahtu tuligi sellepärast vähendada, et polnud aega kooskõlastamiseks. Algne maht oli mul poole suurem. See oli vene aja probleem. Linnahalliga muidugi seda teha ei õnnestunud. Me sõitsime kahemeetrise linnahalli maketiga Moskvasse. Üleliidulises ehituskomitees jumal halastas meie peale. Bürokradid seisisid meie maketi ümber, vaatasid ega saanud vist midagi aru. Ma kartsin, et nüüd hakkab tulema vigade otsimise laviin. Aga komitee esimehe esimene asetäitja juhtus olema selline sõbralik tüüp. Vaatas ja vaatas, võttis mul ümber õlgade kinni ja küsis: nu što eta za arhitektura? Vaatasin talle otsa ja ütlesin: tšisto estonskoje arhitektura. Siis ta hakkas naerma, lõi käega ning ütles, et kui nii, siis las tuleb! Ja kui juba suur ülemus niimoodi ütles, siis teised ainult noogutasid kaasa. Projekt kooskõlastati ilma pikema jututa ära.

Ilmselt oli see siis Moskva ülemuse silmis ikkagi nagu oma, nõukogude arhitektuur, mitte manduva lääne oma Võimalik. See vahejuhtum oli hiljem abiks ka rahvusraamatukogu läbisurumisel. Linnahall sai riikliku preemia. Ja pärast seda käisin raamatukogu projektiga Moskvas. Raamatukogusid projekteeriva instituudi seltsimehed kirjutasid projekti kohta terve hulga märkusi. Aga koosolekul, kus neid märkusi arutati, jäi kõlama mõte, et alles me andsime sellele arhitektile riikliku preemia ja kuidas siis nüüd nii palju märkusi. Ja lõpuks kooskõlastati projekt ära. Ilma selleta poleks saanud raamatukogu ehitada.

Karla katedraaliga oli hoopis veider lugu. Seda kureeris otse Moskva kompartei keskkomitee. Selle projektiga käisime ikka Moskva vahet oma viis-kuus korda. Asi lõppes sellega, et ma pidin tegema uue projekti. Kõigepealt neile ei meeldinud torn. Teises projektis seda ei olnud. Ja sellele pandi Moskvas templid ja allkirjad. Aga kui läks ehitamiseks, siis ma imestan meie bürokraatide julgust – nad lihtsalt ehtasid ikkagi selle torni. See on minu jaoks ka müstika. Ma ei tea, miks nad olid nõus ikkagi selle torni tegema.

Mida te mõtlesite üldse seda torni kavandades?

Mõtlesin lihtsalt, et tekib selline teatri väljak, et kui Estonia poolt tulla, siis see tänavaruum laieneb. Ühel pool on raamatukogu, ka küllalt kõrge maja, ja teisel pool on poliitharidusmaja sissekäik. Arvasin, et oleks tore, kui seal oleks ka kõrgem torni moodi asi. Puhtalt arhitektuurne lahendus. Kirikut mul mõttes ei olnud. Kes teab, võib-olla tuli see kuidagi alateadlikult.

Aga rahvas nimetas selle torni tõttu kohe katedraaliks.

No eks ta ju sisuliselt üks kirik oligi, kus kommunistid käisid oma palvusi pidamas. Ja las ta siis oli natuke sakraalsem.

Tolle aja Eesti sakraalehituse näide?

Nojah, otsapidi küll, uusi kirikuid ju siis ei ehitatud. Aga seal oli veel üks asi, mille nad jätsid tegemata. Nimelt oli mul kavas torni otsa panna ümmargune maakera. Tootsi maakera.

Võistlusprojektis mul see muna seal oli. Ja kirjutasin oma võistlustöös, et maakera peal on sotsialistlikud maad punasest klaasist ja kapitalistlikud maad valgest klaasist. Õhtusel ajal oleks see siis seest valgustatud olnud ja niimoodi ära paistnud. Ja nii kuidas maailmarevolutsioon oleks edasi võitnud, oleks tulnud ka vahetada valgeid maid punaste vastu. Mõtlesin, et teen niisuguse nalja ka. Ja keegi ei pahandanud selle peale. Miks see tegemata jäi, seda ma ei teagi. Aga räägitakse, et Karl Vaino tulnud ükskord ehitamise ajal oma partei keskkomitee majast välja, vaadanud torni ja öelnud, et see on juba küllalt kõrge. Ja ehitajad olla kohe paugupealt torni tegemise lõpetanud ja Tootsi maakera jäänudki panemata.

Eks ta sisuliselt üks kirik oligi, kus kommunistid käisid oma palvusi pidamas.

Missugused majad Tallinnas teile kõige rohkem meeldivad?

Üks ehitis, millele ma hea meelega alla kirjutaksin, on kruisilaevade terminal. Sellel on niisugust merel liikumise joont. On hästi ära tabatud, mida sellisesse kohta peab tegema.

Aga ühiskondlikke hooneid pole meil väga ehitatudki. Üks ilus maja on ka siin Piritas teel, ilus kahekordne büroohoone.

Vormikultuuris väga professionaalne. Nendest klaaskastidest ma ei arva suurt midagi, mis on viimasel ajal kerkinud. Ma pole ka Kumu ja ERM-i uue maja eriline fänn. Kumu on küll võimsa vormiga, aga ta ei ole muuseum. Mulle ei meeldi muussuem, kus ma pean mingi juhendi järgi igasuguseid treppe ja ruume otsima. Kus on raske leida seda saali, mida ma vaadata tahan. Totralt keeruline seest. Kumu on näide, kus pole lahendatud tellija

probleemi. See pole mugav külastajale. On ainult edvistatud arhitektuuriga.

Eestis ehitatakse suuri hooneid vähe. Kas olete kätt proovinud ka välismaal?

Jah, võtsin osa Pariisi ooperiteatri konkursist, aga seal tuli ikka üle ilma kokku paar tuhat tööd vist, ega minusugusel pole seal lootustki läbi lüüa. Seal oli väga palju ette antud. Lava ja lava ümbruse plaan oli ette joonistatud juba. Täpses mõõdus. Noh, saal, puhvet ja muu pudi-padi, selles osas olid vabamad käed. Kas oma kodu projektiga olete rahul?

Ei, muidugi mitte. See on praegu liiga külm, kuna sel ajal, kui ma projekteerisin, ei olnud energial üldse hinda ja soojapidavuse poolt ei olnud vaja nii palju silmas pidada. See, kas ma ostsin viis tonni sütt või ei, mu rahakotti üldse mingit jälge ei jätnud. Nüüd enam nii ei ole. Need majad, mida ma praegu klientidele teen, on minu enda majast oma kolm korda soojapidavamad. Eks ma pean oma maja putitama ja täiustama kogu aeg. Kui on ikka kõva tuul või torm, siis langeb mul temperatuur kohe kolm kraadi.

Raine Karp – õppinud nii inseneri- kui ehituskunsti

Raine Karp on sündinud 23. juulil 1939 Tallinnas. Ta õppis Tallinna Polütehnilise Instituudi ehitusteaduskonnas tööstus- ja tsiviilehitust ja Eesti NSV Riiklikus Kunstiinstituudis arhitektuuri. Eesti NSV ajal töötas ta Kommunaalprojektis (1960-1963), Eesti Projektis (1963-1973 ja 1978-1990) ja Eesti Tööstusprojektis (1975-1978).

Arhitektide Liitu astus noor arhitekt juba 1964. aastal, mil tal oli kool veel lõpetamata, kuid aluse vastuvõtmiseks andsid tehtud tööd ja kolleegide toetus. 1992. aastal astus ta liidust välja. 1966. aastal asutas Raine Karp oma ühemehe-arhitektuuribüroo. Alates 1962. aastast on Raine Karp loonud (koos ümber- ja juurdeehitustega) üle 300 projekti. Tema loomingu hulka kuuluvad sellised Tallinna üldmuljet kujundavad või kujundanud hooned nagu linnahall, rahvusraamatukogu, välisministeerium, samuti postimaja ja Sakala keskus. Peale silmapaistvate avalike hoonete on ta projekteerinud kortermaju, üksikelamuid, suvilaid ja aiamaaju.

Sel aastal saavad Tallinna teenetemärgi:

Guido Pärnits – Ülemiste City ja Ülemiste keskuse juhtimise ning ettevõtlusvaldkonna pühendunud arendamise eest Tallinnas;

Indrek Vijard – kauaaegse pühendunud töö eest Nõmme

muusikakooli juhtimisel ja Tallinna koorimuusika edendamisel;
Andrei Titov – ühiskonnas oluliste ja aktuaalsete teemade
püstitamise ning inimeste teadlikkuse suurendamise ja harimise
eest;

Ülle Einberg – kauaaegse ja pühendunud töö eest Tallinna
lastehaigla endokrinoloogiakliinikus;

Jüri Dorbek – pikaajalise panuse eest Tallinna spordielu
korraldamiseks;

Toomas Paaver – väljapaistvate linnaruumilahenduste
väljatöötamise ning panuse eest linnaruumi eestkõnelejana;

Dmitri Rõbakov – pikaajalise pedagoogilise tegevuse ja
ühiskondliku töö eest;

Peeter Jalakas – olulise panuse eest Eesti ja Tallinna teatri- ja
kultuuripilti;

Külli Karing – turismivaldkonna pikaajalise eestvedamise ja
arendamise eest Tallinnas;

Triin Ojari – Tallinna arhitektuuriajaloo populariseerimise eest.

]]>